

«Τα πρώτα βήματα»

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Εισαγωγή

Πριν από μερικούς μήνες κυκλοφόρησε το βιβλίο της Ελένης Διαμαντοπούλου (Ε.Δ.) «Τα πρώτα βήματα» από τις Εκδόσεις Εν πλω. Ουσιαστικά πρόκειται για λεύκωμα που περιέχει ζωγραφικά έργα της Ε.Δ. από την ομώνυμη συλλογή της συνοδευόμενα από κατάλληλα επιλεγμένα νανουρίσματα.

Το βιβλίο αλλά και τα έργα αυτά παρουσιάστηκαν σε εκδήλωση που έγινε λίγο πριν το Πάσχα στο χώρο Πόλις της Στοάς Βιβλίου. Η εκδήλωση περιλάμβανε σχολιασμό του έργου της ΕΔ από τους Α. Καλογερόπουλο και Β. Κωνσταντούδη, απαγγελία των νανουρισμάτων από την αφηγήτρια παραμυθιών Αγνή Στρουμπούλη και μουσικό μέρος από την Ελένη Χριστοδουλάρη (τραγούδι, ούτι, κιθάρα) και τον Άρη Μπαλατσούκα (νέι, κιθάρα).

Σε αυτό το αφιέρωμα της Πεμπτουσίας στο έργο της Ε.Δ. παρουσιάζουμε φωτογραφίες αντιπροσωπευτικών έργων της από «Τα πρώτα βήματα» μαζί με κάποια νανουρίσματα που περιέχονται στο βιβλίο όπως και αποσπάσματα από τις παρουσιάσεις των Α. Καλογερόπουλου και Β. Κωνσταντούδη.

Στα ριζά της ύπαρξης (Α. Καλογερόπουλος)

... Ἡ συλλογή περὶ ἧς ὁ λόγος εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὠραῖες ζωγραφιές παιδικῶν παπουτσιῶν. Μὲ ἐξ ἴσου εὐστοχες λεζάντες. Μπορεῖ νὰ θαυμάσει κανεὶς τὴν ὁμορφιὰ τῶν χρωμάτων, τὴν ρεαλιστικὴ ἀπεικόνιση ἢ ὁποία δὲν μᾶς παραπέμπει σὲ μιὰ παρωχημένη φωτογραφικὴ ζωγραφικὴ. Χωρὶς νὰ μπαίνω σὲ ξένα χωράφια, ἔχω τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Ε.Δ. ἔχοντας ἀφομοιώσει τὸν μοντερνισμό, μπορεῖ νὰ μᾶς δώσει παραστατικὲς εἰκόνες μὲ ἕναν σύγχρονο τρόπο. Καὶ θέλω νὰ ἐπισημάνω ὅτι καὶ οἱ λεζάντες/ὑπότιτλοι ποὺ χρησιμοποιεῖ ἔρχονται νὰ λειτουργήσουν ἄρμονικὰ καὶ συμπληρωματικὰ στὸ ζωγραφικὸ τῆς ἔργου. Ἔτσι ὥστε καὶ ἡ ἴδια ἢ δημιουργὸς νὰ μᾶς δείχνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοῦμε τὰ παιδικὰ παπουτσάκια σὰν μιὰ ἀπλὴ ἀναπαράσταση, ἀλλὰ σὰν ἀφορμὴ γιὰ νὰ εἰσχωρήσουμε σὲ ἕνα ὑπαρξιακὸ βᾶθος.

Τὸ γεγονὸς ὅτι συνοδεύονται οἱ ζωγραφιές αὐτὲς ἀπὸ τὰ νανουρίσματα ἀποτελεῖ γιὰ μένα μιὰ ἰδιαίτερη πρόκληση. Ὁ λόγος εἶναι ὁ ἐξῆς: δὲν πιστεύω οὔτε στὴν αὐτάρκεια, οὔτε στὴν αὐτονομία τῆς τέχνης. Κατὰ τὴ γνώμη μου ἡ τέχνη δὲν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλὰ μέσον γιὰ τὴν κατάκτηση μιᾶς πνευματικῆς ὁδοῦ ποὺ μᾶς ὀδηγεῖ σὲ μιὰ ὑπαρξιακὴ ὀλοκλήρωση.

Ἐπ'αὐτὴ τὴν ἔννοια ἢ συνύπαρξη τῶν τεχνῶν ὑπηρετεῖ τὸ ὄραμα ὅχι μᾶς

καλλιτεχνικής σύνθεσης, αλλά μιᾶς υπαρξιακῆς ἀκεραιότητος. Ἔτσι ἀντιμετωπίζω καὶ τὰ νανουρίσματα ἀνάμεσα στὶς ζωγραφιῆς τῆς Ε.Δ. Λειτουργοῦν μὲ ἕναν τρόπο συμπληρωματικό. Ὅχι γιὰ νὰ καταλάβουμε τὶς ζωγραφιῆς. Ἀλλὰ γιὰ νὰ καταλάβουμε τὸ νόημα τοῦ ὅλου ἐγχειρήματος.

Ἄς ἐπανέλθουμε σὲ μιὰ ἀρχικὴ ἐπισήμανση: στὰ ριζὰ τῆς ὑπαρξης. Τὰ νανουρίσματα λέγονται συνήθως ἀπὸ τὶς μητέρες ἢ ἀπὸ τὶς γιαγιάδες. Δηλαδή ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ ἀπὸ καιρὸ ἔχουν ἐγκαταλείψει τὴν παιδικὴ ἡλικία. Τὰ νανουρίσματά τους ἐμπεριέχουν τὴν πρακτικὴ σοφία ποὺ ἔχει κατασταλάξει ἢ ἡλικία τους. Ἀλλὰ ὁ τρόπος ποὺ αὐτὴ ἡ σοφία ἐκφέρεται ἀποκαθαίρεται ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἀθωότητα.

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν περάσει τὴν παιδικὴ ἡλικία, εἶναι γεμάτη βάσανα, συμβιβασμούς, σκληρότητα. Εἶναι ἀδυσώπητη ἡ ζωὴ, ποὺ τόσο ἀγαπᾶμε. Ὅταν ὅμως ὁ ἐνήλικας ἔρχεται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν παιδικὴ ἡλικία, μετουσιώνεται. Ἡ σοφία συναντᾷ τὴν ἀθωότητα καὶ οἱ βιοτικὲς μέριμνες ὑποχωροῦν.

Νὰ λοιπὸν τι ἀντλῶ ἀπὸ τὸ ἔργο τῆς Ε.Δ. Ἡ παιδικὴ ἡλικία δὲν εἶναι μιὰ χρονικὴ φάση ποὺ νοσταλγοῦμε σὰ μιὰ τάχα ξέγνοιαστη στιγμὴ τῆς ζωῆς μας. Εἶναι ἕνας τρόπος ὑπάρξεως ποὺ μπορεῖ νὰ μᾶς ἀφορᾷ πάντοτε, ἀνεξαρτήτως τῆς ἡλικίας

Τα άπειρα πρώτα βήματα... (Β. Κωνσταντούδης)

... Η ΕΔ διαλέγει να ζωγραφίσει φορεμένα παιδικά παπουτσάκια από οικογένειες φίλων. Δηλαδή κάτι πολύ συγκεκριμένο. Παπουτσάκια με τα οποία τολμήσανε τα πρώτα βήματά τους τα συγκεκριμένα παιδιά των οικογενειών. Τα ζωγραφίζει και σχεδόν τα εικονογραφεί. Τα αγιογραφεί. Όχι χρησιμοποιώντας την τεχνοτροπία της βυζαντινής ζωγραφικής, αλλά προσεγγίζοντάς τα με ένα αίσθημα αγάπης που αποδεικνύεται αυθεντικό αφού αναδύεται ανεπιγνώστως από μιά μακριά διαδρομή πόνου και πάλης με τα ουσιώδη της ζωγραφικής και της ζωής.

Τα ζωγραφίζει όχι απλώς ως ελκυστικά ή νοηματοφόρα αντικείμενα, αλλά ως πράγματα που φέρουν τη θερμοκρασία μιάς αγαπητικής χειρονομίας. Σκεπασμένα (ή καλύτερα υφασμένα ή κεντημένα) με ένα φως που δεν κραυγάζει, δεν τυφλώνει, δεν θέλει να ευκολοθεολογήσει, ένα φως που απλά μας κάνει να βλέπουμε αυτό που δεν βλέπαμε προηγουμένως. Κι έτσι να κάνουμε τα πρώτα βήματά μας εν αυτώ και άρα προς αυτό. Τα πρώτα βήματα μας οδηγούν στα πρώτα βήματα.

Μήπως έτσι δεν προσεγγίζεται το ζητούμενο της τέχνης όταν θέλει να υπηρετήσει τη ζωή; Αυτό τον συντονισμό ουσίας και μορφής, σημαίνοντος και σημαινομένου, την ασύγχυτη και αδιαίρετη ένωση νοήματος και διεργασιών, σώματος και ψυχής, αυτού που φαίνεται και αυτού που κάνει να φαίνεται αυτό που φαίνεται.

Τα παιδικά παπουτσάκια της ΕΔ με την πρωτόπλαστη χάρη τους, είναι τα παπουτσάκια του Γιωργάκη, της Μαρίας, του Κωστάκη, της Βασιλικής, της Παναγιώτας κλπ., που βλέποντάς τα ανασαίνουμε τη βιασύνη τους όταν τα φορούσαν, τη λαχτάρα τους να προχωρήσουν, ακούμε τις παιδικές φωνές τους να ζητάνε βοήθεια για να τα φορέσουν, το παιδικό βλέμμα τους να τα αγκαλιάζει με στοργή και προσδοκία, αισθανόμαστε την τρυφερότητα των παιδικών πελμάτων μέσα τους, ΑΛΛΑ ταυτόχρονα μας θυμίζουν αυτό που κάποτε είχε πει ο αγ. Ιωάννης Δαμασκηνός ότι το είναι όλων των πραγμάτων σε όλες τις μορφές τους ως ποίημα αγάπης έχει μία εγγενή αγαθότητα, μία καλοσύνη, που τα συγκροτεί, ότι η ύπαρξη δηλαδή έχει για συνοδό της πάντα το φως της αγάπης.

Και η τέχνη που έστω για λίγο αποκαλύπτει αυτό το κρυμμένο φως των πραγμάτων, την αγαθότητά τους, δεν μπορεί παρά να μας οδηγεί στα πρώτα βήματα προς αυτό. Τα άπειρα πρώτα βήματα ...